

Потенціал розвитку просторової інтеграції бізнесу в регіонах України: аналіз та оцінювання

Проведено аналітичне оцінювання наявних передумов і можливих перспектив розвитку різних форм просторової інтеграції бізнесу в регіонах України крізь призму їх потенціалів бізнесу, інфраструктури, інституційної підтримки та науково-освітнього потенціалу. На основі результатів інтегрального оцінювання визначено рівень потенціалу розвитку просторової інтеграції бізнесу за регіонами. Виявлено сильні та слабкі сторони регіонів для розвитку форм просторової інтеграції бізнесу на основі тріади «влада-бізнес-наука». Результати проведеного дослідження дали змогу встановити, що за наявних умов тріада «влада-бізнес-наука» не може слугувати основою для розбудови мережі форм просторової інтеграції бізнесу у більшості регіонах України. Насамперед через неналежний рівень державної підтримки науково-дослідної, інноваційної діяльності, малих і середніх підприємств, пасивність у сприянні формування необхідної відповідно до вимог часу екосистеми в регіонах. Натомість потенціал бізнесу і наявної інфраструктури є сильними складовими потенціалу розвитку форм просторової інтеграції бізнесу регіонів. Водночас кластеризація економіки належить до перспектив розвитку просторової інтеграції бізнесу у регіонах.

Ключові слова: просторова інтеграція бізнесу, кооперація, потенціал, регіон.

Постановка проблеми. Просторова інтеграція бізнесу (ПІБ) сприяє інноваційному розвитку країни та побудові ефективної економіки. Тому створення та подальший розвиток різних форм ПІБ у світі здійснюється за активної участі не лише бізнес-структур і органів влади, а насамперед науково-освітніх установ. В Україні взаємодія тріади «наука-бізнес-влада» не є достатньо налагодженою і не покладена в основу розбудови форм ПІБ у регіонах. Тому, враховуючи світові тенденції зростання значимості інтелекту та нових знань, посилення взаємозв'язку між прикладними і фундаментальними дослідженнями та споживачами інновацій, актуальною потребою сьогодення є визначення потенціалу розвитку ПІБ у регіонах України.

Аналіз останніх досліджень. Проблематика кооперування бізнесу в різних формах їх просторової організації на регіональному рівні знайшла широке висвітлення у працях вітчизняних і зарубіжних учених, зокрема: К. Антонеллі, В. Базилюка, Н. Балабанової, Р. Блешфілда, Р. Брауна, М. Бутка, М. Войнаренко, В. Гейця, Д. Джекобса, В. Залуцького, Дж. Кука, Б. Лоусбі, М. Мельник, Н. Мікули, А. Подлевського, М. Перрі, О. Соулвелла, Д. Стеценка, С. Ткач, Л. Федулової та ін. [1-3; 5; 6]. Водночас недостатньо вивченим залишається теоретико-прикладний аспект визначення передумов для створення нових і розвитку наявних форм ПІБ у регіонах.

Метою статті є встановлення рівня наявного потенціалу та перспектив розвитку просторової інтеграції бізнесу в регіонах України на основі тріади «влада-бізнес-наука».

Основні результати дослідження. Зважаючи на сучасні світові тенденції розвитку форм ПІБ і зростання ролі інновацій, визначення рівня потенціалу розвитку ПІБ у регіонах доцільно здійснювати на основі оцінювання потенціалів бізнесу і науково-освітніх установ, інфраструктури та інституційної підтримки. Відповідна авторська методика розрахунку потенціалу розвитку ПІБ і його складових була наведена у попередніх наших дослідженнях і містить 25 первинних показників, 4 підіндекси та інтегральний індекс.

Бізнес є лідером у тріаді «влада-бізнес-наука» і рушієм у процесі розвитку різних форм ПІБ. Активне бізнес-середовище сприяє налагодженню співпраці в

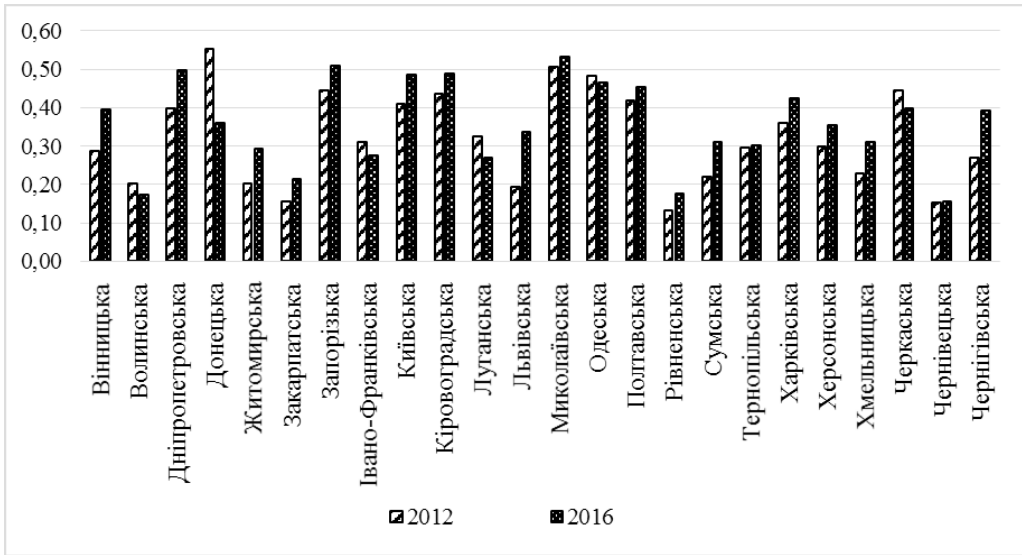

Рис. 1. Значення підіндексу «потенціал бізнесу» регіонів України у 2012 і 2016 рр. Розраховано автором.

межах індустріальних, технологічних парків і кластерів загалом, що в підсумку сприяє розвитку не лише окремих бізнес-структур, а цілого регіону. Як показали результати розрахунків підіндексу «потенціал бізнесу» за регіонами України, упродовж 2012-2016 рр. жоден регіон України не мав високого чи дуже високого рівня потенціалу бізнесу, що є наслідком насамперед складної макроекономічної ситуації в країні. Однак за цих складних умов відбулися й позитивні зміни бізнес-середовища для розвитку ПІВ у регіонах. Так, у 2016 р., порівняно з 2012 р. (рис. 1), зросла кількість областей (з 8 до 13) із середнім рівнем потенціалу бізнесу. Зокрема, поліпшення бізнес-середовища продемонстрували Вінницька і Київська області (збільшилась кількість підприємств, у тому числі прибуткових та інноваційно активних, обсяги капітальних інвестицій також зросли, розрив між експортом та імпортом товарів і послуг зріс на користь першого), Дніпропетровська і Харківська (частка прибуткових та інноваційно активних підприємств збільшилась, як і обсяги капітальних інвестицій) і Чернігівська області (відбулося зростання обсягів капітальних і прямих іноземних інвестицій, реальних обсягів реалізації товарів, робіт, послуг підприємств, питомої ваги прибуткових підприємств у загальній кількості підприємств). Також за аналізований період скоротилася кількість регіонів з низьким (з 12 до 9) і дуже низьким (з 4 до 2) рівнем потенціалу бізнесу.

Серед регіонів України стабільно середнім рівень потенціалу бізнесу упродовж 2012-2016 рр. спостерігався у: Дніпропетровській, Київській, Донецькій, Запорізькій, Кіровоградській, Миколаївській, Полтавській, а також Вінницькій (з 2013 р.) і Одеській (окрім 2013 р.) областях. Натомість стабільно низьким цей показник був у: Житомирській, Сумській, Тернопільській областях, а також Закарпатській і Рівненській (з 2013 р.) областях. Тільки у Волинській області у 2016 р., порівняно з 2012 р., погіршився рівень потенціалу бізнесу (з низького до дуже низького), згідно з даними аналізованого підіндексу.

За 2012-2016 рр. у чверті регіонів України (Вінницькій, Київській, Кіровоградській, Миколаївській, Сумській і Черкаській областях) кількість підприємств

у розрахунку на 10 тис. населення зросла. Натомість у решті регіонах ситуація протилежна. Необхідно відзначити, що внаслідок закриття підприємств у регіонах збільшується ризик монополізації ринку певною групою підприємств або одного підприємства. З іншого боку, зменшення кількості підприємств укріпило на ринку позиції конкурентних суб'єктів господарювання, які за відповідних умов можуть стати сильною основою при утворенні та розвитку форм ПІБ. Так, у 2016 р., порівняно з 2012 р., в усіх регіонах України збільшилася питома вага прибуткових підприємств у загальній кількості підприємств.

У 2016 р., порівняно з 2012 р., реальні обсяги реалізації товарів, робіт, послуг підприємств зросли лише у п'яти регіонах України (Вінницькій (на 138,4%), Житомирській (121,4%), Миколаївській (113,6%), Херсонській (101,5%), Хмельницькій (103,8%) і Чернігівській (111,5%) областях). У складних умовах господарювання упродовж 2012-2016 рр. лише в одній області України (Вінницькій) спостерігалось стабільне щорічне зростання реальних обсягів реалізації товарів, робіт, послуг підприємств. Натомість у решті регіонах динаміка значень цього показника була здебільшого спадною.

У 2016 р., порівняно з 2012 р., в Україні зросла кількість експортоорієнтованих регіонів за обсягами реалізованих товарів і послуг: 19 проти 14. Зокрема, за цей період з імпортоорієнтованого регіону в експортоорієнтований перетворилися Закарпатська, Івано-Франківська, Одеська, Тернопільська, Хмельницька і Чернівецька області. Стабільно експортоорієнтованими впродовж аналізованого періоду було 13 областей, а імпортоорієнтованими – п'ять (Волинська, Київська, Львівська, Харківська і Чернігівська області). У цьому контексті необхідно зазначити, що вихід вітчизняних підприємств на зовнішні ринки і збільшення обсягів реалізації товарів і послуг на експорт є вагомим мотиватором до їх кооперування у вигляді різних форм ПІБ всередині регіонів України задля посилення своїх конкурентних позицій. Тому в цей момент дуже важливо створити всі необхідні умови для стимулювання та підтримки такої ініціативи бізнесу.

Роль держави в розбудові просторових мереж є однією з вирішальних, адже нею закладаються базові орієнтири для формування відповідного середовища. Водночас, урахувавши важливу здатність бізнесу до самоорганізації та об'єднання, направляюча, підтримуюча функція держави, формування відповідної екосистеми має вагомий вплив на перспективи розвитку форм ПІБ у регіонах. Однак, як свідчать дані The Global Innovation Index [7], у 2016 р. Україна посіла 82 місце за рівнем розвитку регуляторного середовища (90 місце у 2012 р.), 101 місце – розвитком інституцій (105 місце у 2012 р.), 108 місце – розвитком загальної інфраструктури (93 місце у 2012 р.) і лише 114 місце – станом розвитку кластерів (110 місце у 2012 р.).

Як показали проведені розрахунки *підіндексу «потенціал інституційної підтримки»* за аналізований період, у 2016 р. не було жодного регіону в Україні з високим рівнем потенціалу інституційної підтримки, на відміну від 2012 р., коли лідером була Дніпропетровська область (рис. 2). Загалом за останні п'ять років інституційна підтримка ПІБ погіршилась. Так, лише у двох областях (Харківській і Донецькій) значення підіндексу «потенціал інституційної підтримки» вказували на середній рівень такої підтримки. У решті регіонах цей показник є низьким (Хмельницькій, Херсонській, Запорізькій, Київській і Вінницькій областях) і дуже низьким (17 областях).

Серед позитивних аспектів інституційної підтримки ПІБ необхідно виділити, що в різні роки в областях України реалізовувалися регіональні програми розвитку малого і середнього бізнесу. У 2016 р. серед областей найбільші обсяги коштів фактично профінансовано на програми розвитку малого і середнього бізнесу у:

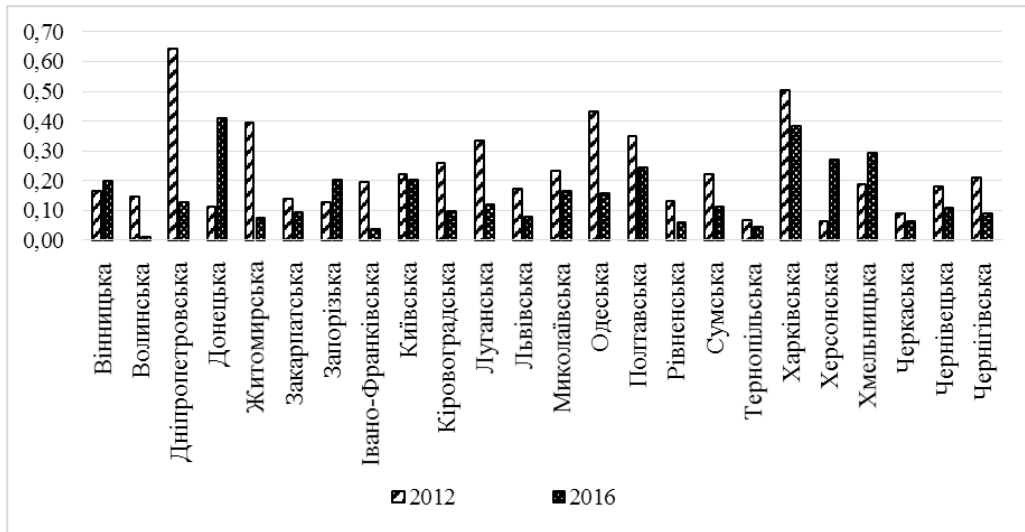

Рис. 2. Значення підіндексу «потенціал інституційної підтримки» регіонів України у 2012 і 2016 рр. Розраховано автором.

Херсонській, Луганській, Хмельницькій і Донецькій областях. Однак дискусійним аспектом є ефективність проведених програм насамперед для розвитку форм ПІБ, зважаючи на наведені вище тенденції розвитку бізнесу в регіонах.

Водночас у 2016 р., порівняно з 2012 р., у більшості областей (у 13 з 24) скоротилася сумарна кількість інституцій підтримки бізнесу (фонди підтримки підприємництва, інформаційно-консультативні установи, координаційні ради з питань підприємництва): 3 215 проти 3 607. Згідно з даними Міністерства економічного розвитку і торгівлі України, станом на 01.01.2017 р., сумарно в областях функціонувало 128 фондів підтримки підприємництва, 2595 інформаційно-консультативних установ і 492 координаційні ради з питань підприємництва.

Критичною є ситуація в Україні з державною фінансовою підтримкою науки та розвитку інновацій. Так, середня величина по регіонах питомої ваги витрат на науково-дослідну діяльність у загальному обсязі ВРП становить 0,28% (у країнах ЄС – 2,03%) [4, с. 76]. Щобільше, упродовж 2012-2016 рр. майже в усіх регіонах України питома вага витрат на науково-дослідну діяльність у загальному обсязі ВРП тенденційно скорочується на протизвагу світовим тенденціям. Питома вага коштів з Державного і місцевого бюджету в загальному обсязі витрат на інновації в середньому по регіонах у 2016 р. становила лише 2,2%. Низький рівень наукомісткості економіки регіонів істотно стримує розвиток наукових і науково-технологічних парків.

В інформаційному суспільстві посилюється роль науково-освітніх структур як активних учасників ПІБ. Адже вони здійснюють підготовку кадрів і проводять науково-дослідні роботи, створюють інновації, задовольняють потреби бізнесу. Згідно з даними The Global Innovation Index [7], Україна за 2012-2016 рр. посилала свої позиції за рівнем освітньо-наукового потенціалу. Зокрема, серед 127 досліджених країн світу у 2016 р. вона посідала 30 місце за рівнем освіти (64 місце у 2012 р.), 41 місце – людським капіталом і дослідженнями (44 місце у 2012 р.), 55 місце – співпрацею університетів і промисловості в науково-

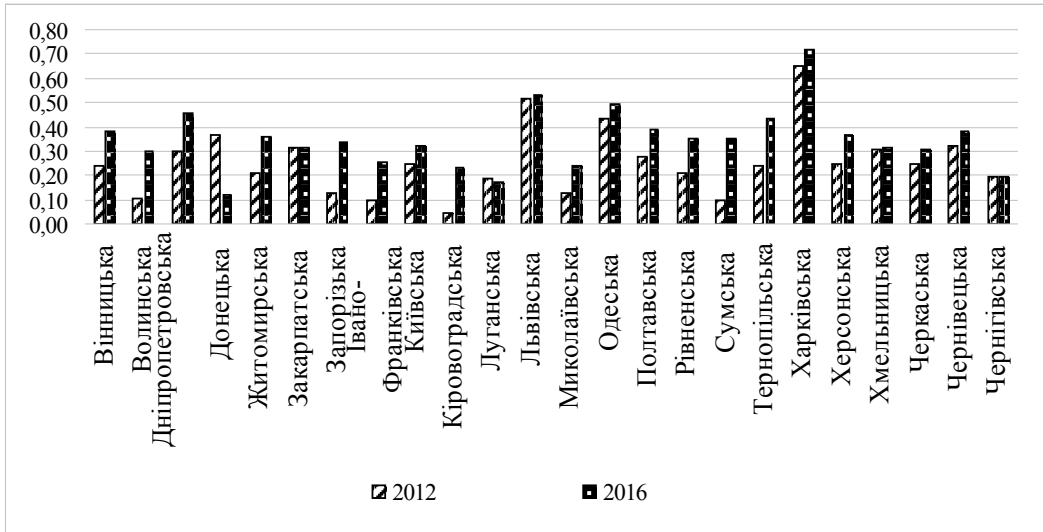

Рис. 3. Значення підіндексу «науково-освітній потенціал» регіонів України у 2012 і 2016 рр. Розраховано автором.

дослідній сфері (68 місце у 2012 р.). Водночас за цей період Україна погіршила свій рейтинг за рівнем розвитку науково-дослідної діяльності (51 місце у 2016 р. проти 46 місця у 2012 р.).

У розрізі регіонів України, як свідчать дані проведених розрахунків *підіндексу «науково-освітній потенціал»*, у 2012-2016 рр. високий рівень цього показника продемонструвала Харківська область. У 2016 р. збільшилась кількість регіонів із середнім рівнем науково-освітнього потенціалу. Якщо у 2012 р. їх було тільки двоє (Львівська і Одеська області), то у 2016 р. – сім (рис. 3). У 2016 р., як і 2012 р., у 13 з 24 регіонів науково-освітній потенціал був на низькому рівні. Однак зменшилась кількість регіонів з дуже низьким потенціалом: з восьми до трьох.

За аналізований період в усіх областях України, окрім Запорізької, Луганської, Тернопільської, Хмельницької і Сумської, скоротилася кількість організацій, які виконують науково-дослідну роботу. Також у регіонах України скоротилася кількість вищих навчальних закладів за 2012-2016 рр.

У середньому по регіонах України у 2016 р. 7,3% населення становлять фахівці, які виконують наукову та науково-технічну роботу (по країнах-членах ЄС – 20%) [4, с. 76]. Порівняно з 2012 р., у 2016 р. у 16 регіонах України зменшилась питома вага фахівців, які виконують наукову та науково-технічну роботу, у загальній кількості населення. Це свідчить про продовження відпливу наукового кадрового потенціалу не лише з наукової сфери і перепрофілювання на більш прибуткові професії, але й за межі країни, що має ще більш згубний вплив на подальший розвиток регіонів.

Оцінюючи якісний склад наукового персоналу, встановлено, що за 2012-2016 рр. в усіх регіонах України, окрім Миколаївської і Чернігівської областей, зросла питома вага кандидатів і докторів наук у загальній чисельності фахівців, які виконують наукову та науково-технічну роботу. Найбільша чисельність докторів наук є у Харківській (1140), Львівській (471) і Дніпропетровській (380) областях, а кандидатів наук – Харківській (2298) і Львівській (966) областях. Водночас, попри відсутність вагомої державної підтримки, науково-освітній потенціал у країні є

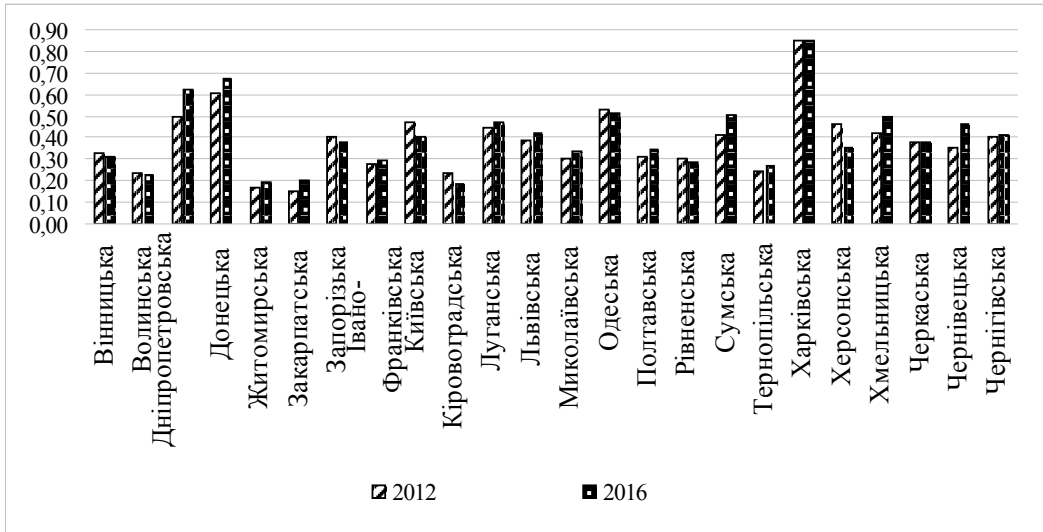

Рис. 4. Значення підіндексу «потенціал інфраструктури» регіонів України у 2012 і 2016 рр. Розраховано автором.

сильним і його елементи можуть за певних умов бути активними учасниками форм ПІБ.

Розвиваючи ПІБ у регіонах, важливим є посилення наявних просторових локальних мереж, здатних максимально вигідно представити сильні сторони конкурентоспроможності регіону. Наявні на території регіону форми ПІБ формують відповідну інфраструктуру і також є каталізаторами до створення нових форм. Адже налагодженість та ефективність їх функціонування є сигналом для інших можливих учасників форм ПІБ та інвесторів загалом про наявність сприятливого середовища в регіоні.

На основі даних розрахунку підіндексу «потенціал інфраструктури» регіонів, встановлено, що за 2012-2016 рр. незмінною залишилась кількість регіонів з дуже високим (1 – Харківська область), низьким (9) і дуже низьким (2) рівнем цього потенціалу. Високий і близький до високого рівня інфраструктури продемонстрували Донецька і Дніпропетровська області. Зменшилась кількість регіонів із середнім рівнем потенціалу (з 12 до 11) (рис. 4).

Загалом за аналізований період підвищили свій рівень інфраструктури Чернівецька (з низького до середнього) і Закарпатська (з дуже низького до низького) області. Натомість погіршився рівень інфраструктури у Херсонській (з середнього до низького) і Кіровоградській (з низького до дуже низького) областях. Десять областей стабільно демонстрували у 2012 і 2016 рр. середній рівень потенціалу інфраструктури.

Серед регіонів України сумарно найбільша кількість у 2016 р. технологічних, індустриальних парків, а також бізнес-інкубаторів виявлена в Харківській (18, з них 17 – технопарки, 1 – бізнес-інкубатор), Дніпропетровській (12, з них 8 – технопарки, 1 – індустриальний парк і 3 – бізнес-інкубатори) і Одеській (11, з них 6 – технопарки, 1 – індустриальний парк і 4 – бізнес-інкубатори) областях. У Луганській, Херсонській і Чернівецькій областях, на відміну від попередніх років, у 2016 р. були відсутні технопарки, індустриальні парки і бізнес-інкубатори.

Досліджуючи наявність кооперативів, у вигляді яких досить часто функціонують різні форми ПІБ, зокрема кластери, встановлено, що за 2012-2016 рр.

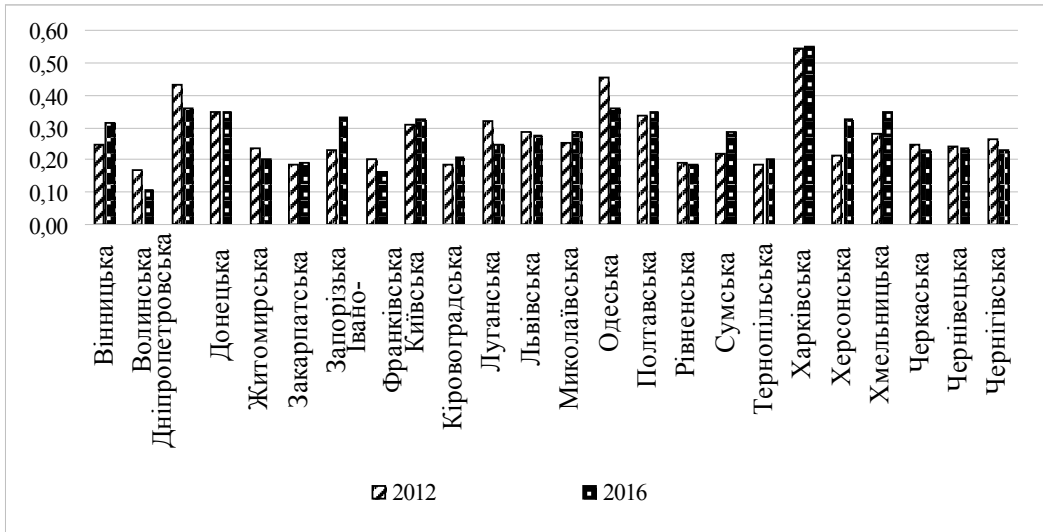

Рис. 5. Значення інтегрального індексу розвитку потенціалу просторової інтеграції бізнесу регіонів України у 2012 і 2016 рр.

Розраховано автором.

кількість кооперативів зростає в усіх регіонах України, окрім Дніпропетровської, Донецької, Запорізької, Миколаївської і Харківської областей. Окрім того, як свідчить вітчизняна практика, кластери в Україні юридично оформлюються здебільшого у формі асоціацій або у формі громадських неприбуткових організацій. За величиною питомої ваги асоціацій у загальній кількості суб'єктів ЄДРПОУ в Україні першість належить Чернігівській (0,27%), Донецькій, Херсонській і Одеській (0,25%) областям.

Не менш важливу роль у розвитку ПІБ відіграють такі організаційні форми юридичних осіб, як корпорації та концерни. Так, на відміну від асоціацій, сумарна кількість корпорацій і концернів у регіонах України тенденційно скорочувалася і їх частка у загальній кількості суб'єктів ЄДРПОУ була незначною. Зокрема, за величиною питомої ваги корпорацій у загальній кількості суб'єктів ЄДРПОУ серед регіонів України домінують Харківська, Луганська і Дніпропетровська області.

Таким чином, за 2012-2016 рр. в Україні мережа раніше створених форм ПІБ (бізнес-інкубатори, технопарки), а також інших учасників їх інфраструктури (корпорацій, концернів) скорочується, а новостворені форми (індустріальні парки) здебільшого залишаються у замороженому стані. Водночас збільшення кооперативів та асоціацій свідчить про бажання підприємств до об'єднання, однак відсутність необхідних умов стримує ПІБ в регіонах.

На основі даних чотирьох аналізованих підіндексів отримуємо результати інтегрального індексу розвитку ПІБ за регіонами України. Так, встановлено, що упродовж 2012-2016 рр. кількість регіонів з середнім рівнем цього потенціалу скоротилася, а з низьким – збільшилася (рис. 5). Зокрема, у 2012 р. до регіонів із середнім рівнем потенціалу розвитку форм ПІБ належали: Дніпропетровська, Одеська і Харківська області, у 2013 р. – Дніпропетровська, Донецька, Одеська і Харківська області, у 2014 р. – лише Дніпропетровська і Харківська області, у 2015 р. – Львівська, Одеська і Харківська області, а у 2016 р. – лише Харківська область.

Така ситуація в регіонах України обумовлена погіршенням і вкрай низьким рівнем інституційної підтримки (до прикладу, 15 регіонів у 2016 р. мали дуже низький рівень цього потенціалу, а сім – низький), яка є найслабшою ланкою в тріаді «бізнес-влада-наука». Ще однією суміжною проблемою є слабка підтримка науково-освітнього потенціалу, через що у 13 регіонах цей потенціал був низьким, а у трьох – дуже низьким. Натомість потенціал бізнесу і наявної інфраструктури є сильними складовими потенціалу розвитку форм ПІВ регіонів. Так, у 2016 р. лише по два регіони мали дуже низький рівень цих потенціалів і дев'ять – низький.

Висновки. Підсумовуючи отримані результати дослідження, необхідно зазначити, що за наявних умов тріада «влада-бізнес-наука» не може слугувати основою для розбудови мережі форм ПІВ у більшості регіонах України. Насамперед через неналежний рівень державної підтримки науково-дослідної, інноваційної діяльності, малих і середніх підприємств, пасивність у сприянні формуванню необхідної відповідно до вимог часу екосистеми в регіонах. Водночас кластеризація економіки належить до перспектив розвитку ПІВ у регіонах. Тому до перспектив подальших досліджень належить більш ґрунтовне дослідження питання локалізації видів економічної діяльності за регіонами України.

Список використаних джерел

1. Бутко М. П., Самійленко Г. М. Методичні аспекти кластеризації промислового комплексу регіону // *Економіка та держава*. 2010. № 2. С. 38-43.
2. Мельник М. І. *Формування бізнес-середовища України в умовах інституційних трансформацій*: монографія / Інститут регіональних досліджень НАН України. Львів, 2012. 568 с.
3. Мікула Н. А., Базиліук В. Б. Сучасні підходи до визначення сутності та класифікації кластерів // *Наукові записки [Української академії друкарства]. Серія: Економічні науки*. 2011. Вип. 1. С. 138-145.
4. *Наукова та інноваційна діяльність в Україні у 2016 році*: [стат. зб.] / [відп. за вип. О. О. Кармазіна]; Державна служба статистики України. К.: Держстат України, 2017. 140 с.
5. Ткач С. М. *Управління ризиками інвестиційної діяльності в регіоні: теоретичні основи та прикладні аспекти*: монографія / ДУ «Інститут регіональних досліджень імені М. І. Долишнього НАН України». Львів, 2015. 234 с.
6. Федулова Л. І. Концептуальні засади формування інноваційної системи підприємств // *Актуальні проблеми економіки*. 2014. № 10. С. 195-205.
7. *The Global Innovation Index 2017. Winning with Global Innovation* / Eds.: S. Dutta, B. Lanvin & S. Wunsch-Vincent; Cornell University, INSEAD, & WIPO, 2017. 451 p. Retrieved from <https://investchile.gob.cl/wp-content/uploads/2017/06/wipo-complete-2017.pdf>

Reference

1. Butko, M. P., & Samiilenko, H. M. (2010). Metodichni aspekty klasteryzatsii promyslovoho kompleksu rehionu [Methodological aspects of clustering of the industrial complex of the region]. *Ekonomika ta derzhava – Economy and State*, 2, 38-43 [in Ukrainian].
2. Melnyk, M. I. (2012). *Formuvannya biznes-seredovyshcha Ukrayiny v umovakh instytutsiynykh transformatsiy* [Formation of Ukrainian business environment in terms of institutional transformations]. Lviv: Institute of Regional Research of NAS of Ukraine. [in Ukrainian].
3. Mikula, N. A. & Bazylyuk, V. B. (2011). Suchasni pidkhody do vyznachennia sutnosti ta klasyfikatsii klasteriv [Modern approaches to the definition of the nature and classification of clusters]. In *Naukovi zapysky Ukrayins'koyi akademiyi drukarstva. Seriya: Ekonomichni nauky* [Scientific Notes of the Ukrainian Academy of Printing. Series: Economics]: Vol. 1 (pp. 138-145). [in Ukrainian].
4. State Statistics Service of Ukraine (2017). *Naukova ta innovatsiyna diyal'nist' v Ukrayini u 2016 rotsi* [Research and Innovation Activities in Ukraine in 2016]. Kyiv. [in Ukrainian].
5. Tkach, S. M. (2015). *Upravlinnya ryzykamy investytsiynoyi diyal'nosti v rehioni: teoretychni osnovy ta prykladni aspekty* [Risk management of investment activity in the region: theoretical basis and applied aspects]. Lviv: Dolishnyi Institute of Regional Research of NAS of Ukraine. [in Ukrainian].
6. Fedulova, L. I. (2014). Kontseptualni zasady formuvannya innovatsiynoyi systemy pidpriemstv [Conceptual principles of the formation of an innovative system of enterprises]. *Aktualni problemy ekonomiky – Actual Problems of Economics*, 10, 195-205. [in Ukrainian].
7. Dutta, S., Lanvin, B. & Wunsch-Vincent, S. (Eds.) (2017). *The Global Innovation Index 2017. Winning with Global Innovation*. Cornell University, INSEAD, & WIPO. Retrieved from <https://investchile.gob.cl/wp-content/uploads/2017/06/wipo-complete-2017.pdf>

Tkachenko O. O. Capacity of spatial business integration development in Ukrainian regions: analysis and evaluation.

Global experience of spatial business integration development shows that combination of knowledge, skills and available resources of business structures, scientific, research and educational institutions and authorities contributes to achievement of the best results. In this regard there is the urgent necessity to research the opportunities to form and develop various forms of business spatial integration at the territory of Ukrainian regions on the basis of «triple spiral» model of innovative development.

The article aims to determine the level of available capacity and perspectives of business spatial integration development in Ukrainian regions on the basis of «authorities-business-science» triad.

General and specific methods of scientific knowledge are the methodological basis of research. Calculation of integral index of business spatial integration capacity in a region is conducted on three-level hierarchy system of parameters (25 primary indicators, 4 subsidies: «institutional maintenance capacity», «business capacity», «scientific and educational capacity», «infrastructural capacity») and integral index of business spatial integration capacity in a region).

Analytical evaluation of available preconditions and possible perspectives of development of various forms of business spatial integration in Ukrainian regions through the prism of their business, infrastructural, institutional and scientific and educational capacities is conducted. The level of spatial business integration capacity by regions is defined on the basis of integral evaluation results. Strong and weak points of regions in terms of business spatial integration forms development on the basis of «authorities-business-science» triad are outlined.

The results of conducted research contributed to verification of the fact that at present conditions «authorities-business-science» triad can't be the basis for development of the network of business spatial integration forms in majority of Ukrainian regions, primarily due to insufficient level of public assistance to scientific, research and innovative activity and small and medium enterprises and passive attitude towards forming of up-to-date ecosystem in regions. Instead, capacity of business and available infrastructure are strong components of business spatial integration forms capacity in the regions. Moreover, economy clusterization is the perspective of business spatial integration development in the regions.

The obtained research results can serve as scientific and analytical basis for making of relevant decisions on clusters forming in Ukrainian regions by public authorities, enterprises and organizations ready to cooperate.

Conducting of thorough research of clusterization capacity by economic activity types on the level of Ukrainian regions is the perspective direction of further research.

Keywords: *business spatial integration, cooperation, capacity, region.*

Ткаченко Олександр Олександрович – здобувач ДУ «Інститут регіональних досліджень імені М.І.Долішнього НАН України» (e-mail: tkachenko.tmr@gmail.com, ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0001-7686-8461>).

Tkachenko Oleksandr Oleksandrovych – Applicant of the Dolishniy Institute of Regional Research of NAS of Ukraine.

Надійшло 28.02.2018 р.